

Козубовська Ірина Василівна
 Доктор педагогічних наук, професор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Байбакова Ольга Олександрівна
 Кандидат педагогічних наук, доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Милян Жанна Іванівна
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ВІДДІЛЕНЬ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Професійна підготовка педагогічних кадрів у Великій Британії здійснюється в основному на педагогічних відділеннях університетів. Педагогічні відділення в університетах Великобританії стали створюватися ще на початку XX століття. У другій половині століття увага до них істотно підсилилася, що пояснюється як прискоренням темпів розвитку всієї системи підготовки вчителів, так і збільшенням ролі університетів у цій системі.

Сьогодні педагогічні відділення існують у всіх університетах Великої Британії. На них ведеться підготовка вчителів середніх шкіл, перепідготовка й підвищення кваліфікації шкільних учителів і викладачів педагогічних коледжів, підготовка наукових кадрів, науково-дослідна й методична робота [1; 2].

Педагогічні відділення у всіх університетах виконують подібні функції, однак, залежно від університету носять різні назви: департаменти, інститути, школи, факультети. Традиційно в системі вищої освіти Великої Британії ієрархія внутрішніх університетських підрозділів виглядає так:

Департамент – найменш самостійна, нечисленна структурна одиниця. Департаментами в різних випадках можуть називатися структури, аналогічні факультетам або кафедрам у вітчизняній системі вищої освіти.

Інститут – більш численний й різнопрофільний підрозділ. Зазвичай містить у собі кілька департаментів, дослідницьких лабораторій. Стосовно системи педагогічної освіти інститути педагогіки виникли в основному як один з видів територіальних організацій підготовки вчителів.

Школа – більш самостійний в адміністративному відношенні підрозділ університету. Наприклад, в кінці XX століття Лондонський інститут педагогіки намагався одержати спеціальну королівську хартію на право перетворення в школу педагогіки, висуваючи як аргументи більші розміри, розмаїтість функцій і необхідність більш тісних і прямих контактів із зовнішніми стосовно університету організаціями. Слід відзначити, що в сучасній Великобританії більшість педагогічних відділень університетів називаються школами, хоч і не всі вони одержували королівську хартію.

Факультет – один з найбільших можливих внутрішніх університетських підрозділів. Зазвичай факультет не має власної адміністративної структури, а поєднує різні підрозділи університетського підпорядкування, які діють у тій або іншій галузі знань. Наприклад, у Лондонському університеті існує факультет педагогіки, що представляє собою об'єднання Інституту педагогіки й педагогічного департаменту Голдсміт-коледжу, який є асоційованим членом університету. Однак є й інші варіанти, наприклад в 2000 році педагогічна школа Кембриджського університету злилася з Хомертон-коледжем, що входив раніше до складу університету. Це новоутворення було названо педагогічним факультетом.

Відсутність документів, що регламентують статус різних університетських підрозділів, як на державному, так і на інституціональному рівні, унеможливає їхню чітку типологію. Наведена вище коротка характеристика показує, що відмінності, що існують між педагогічними відділеннями з різними назвами, мають, скоріше, адміністративний характер. Назва університетського підрозділу обумовлена, в основному, традиціями конкретних університетів. Внаслідок цього, принципових відмінностей у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів тут не простежується.

Кількість студентів і викладачів педагогічних відділень університетів залежить від того, де розташовується даний університет. Найбільші педагогічні відділення мають університети, розташовані у великих містах, таких мегаполісах як Лондон, Ліверпуль і т.п. Університети, розташовані в містах з малою чисельністю населення, мають скромні за розмірами педагогічні відділення, навіть якщо ці міста є відомими інтелектуальними центрами Великобританії, зокрема, Кембридж і Оксфорд.

Внутрішня структура педагогічних відділень формально також обумовлена традиціями даного університету. Великі педагогічні відділення, як, наприклад, Лондонський інститут педагогіки, де одночасно навчається кілька тисяч студентів, мають великий набір внутрішніх підрозділів. У скромних за розмірами педагогічних відділеннях внутрішня структура може обмежуватися однією або кількома дослідницькими

лабораторіями, що не мають прямого відношення до навчального процесу, а викладачі утворюють єдиний колектив, очолюваний безпосередньо керівником відділення.

Можна формально виділити два типи структур педагогічних відділень: у складі одних функціонують кафедри (academic department) з однієї або декількох суміжних дисциплінах. Кафедри організують як наукову, так і навчальну діяльність відділення (Лондонський інститут педагогіки, Педагогічний факультет Кембриджського університету); в інших є відділи, що відповідають тому або іншому виду навчальної діяльності, наприклад, «відділ перепідготовки вчителів», «відділ педагогічної освіти», «відділ магістратури й докторантури» і т.п. (Педагогічні відділення Лестерського, Лідського університетів). На педагогічних відділеннях зазвичай існують наукові й науково-методичні лабораторії або дослідницькі центри.

Джерела.

1. Croll P Teacher and education policy: roles and models. *British Journal of Educational studies*. V. XXXXII. №4. 2004. pp. 333-347.
2. Dent H. *The Training of Teachers in the United Kingdom*. Lnd.: Longmans, 2002. 151 p.